

Ara 80 fill.

Hírlapbélyeg használatát a bratislavai postaigazgatóság 25.857/III. a — 25. 28. X. 25. szám alatt engedélyezte. „Podávaci poštový úrad Nitra.“

NITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

Megjelenik vasárnaponként. Előfizetési ára egész évre 40 Ks, félévre 20 Ks Külföldre 70 Ks. évenként.	Alapította: Dr. TÓTH JÁNOS. 1933-ig szerkesztette: Dr. FRANCISZY LAJOS.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nitra, Piarista-utca 22. szám, földszint. Hivatalos órák: hétköznap reggeltől estig.
Negyvenkilencedik évfolyam	1. szám	Nitra, 1941. január 12.

STIFTJENŐ:

Az ujesztendő kilátásai,

az idők szűjében rejtve s ha most mégis hozzászólók ehhez a kiválallók részére oly súlyos tárgykörhöz, csak bizonyos történelmi visszapillantás és az adottságok pontos egybevetése adhat némi támpontot a helyzetünk megértéséhez és a szunnyadó jövő elképzeléséhez. De még a beavatottak számára is a költői szabadság bizonyos kockázatával jár ma a jövőt mondani, mert a jövőendő — napjaink állandó feszültsége mellett — nagyon nagy dolog és tudva a régi igazságot, hogy a legfehérebb tojásból is kibújhat a legfeketebb kigyó. Aminthogy éppen a közelmúlt viharfelhős napjai igazolták ennek a mondásnak tragikus igazságát, nem vétkezem a közírás regulái ellen, ha a rendelkezésre álló előjeleket óvatosan magyarázva, a jövőendő képét csak halavány színekkel vázolom. Ha magát az európai politikát tekintem, lehetetlen észre nem vennem annak rugalmas és minden irányba hajló centráltságát, mint amely sajtóság a politikának mindenkor erénye volt és sohasem hibája. Ha a politika általában a célszerű eszközök összeválogatásában és összeegyeztetésében nyilvánult, mennyivel inkább szükséges eme sajtóságait napjainkban manifestálnia, amikor egész világok hadakoznak egymás ellen, sőt még ennél is többről van szó, mert Janusarcú jelenünk sok harca és rohanása fogja végleg eldönteni, vajjon a hadastyán múlté, vagy a dinamikus ifjú titáné lesz a pálmá. A történelem európai kulisszái már színre kerültek s azok akármennyire hibetelenné tessék, ötezer kilométeres mozgó felületen német rendezésben vannak. A nagy játék azonban több szinpadra terjed és ezek kulisszái most vannak festés alatt. A jó politikának legfőbb ismérve, hogy nem érheti meglepetés, nem pedig azért, mert az összes eshetőségekkel már jó előre számolt, mint az óvatos lovas, aki tudja, hogy a tarlon hőrcsög is megkerget néha lovasembert. A jó politika kalkulusaiban tehát semmit nem hagy figyelmen kívül, ha még oly csekélységnek vagy elhanyagolhatónak lássék is az, mert jól tudja, hogy minden szerzeményben vér és verejték voltak a predománns elemek. Itt ma szemünk láttára zsenialitással és alapos számítással végrehajtott események zajlottak le, új határok jöttek létre, új garanciák és paktumok születtek s bizony cseppet sem hihető, hogy azokat a „könnyen gyűlt, könnyen hullt“ elve alapján megfontolás nélkül feladják, vagy azoktól visszatáncoljanak. Ez a napjainkban uralkodó politikai princípium nem vallja a „Gombház sejt, ha leszakad, lesz más“ elvét, mert a tétek ennél sokkal komolyabbak. Hiszen

új világrendről van szó. Az amerikai segítség amely különben is csak papíron való megrögzítése egy eddig is teljes gözzel gyakorolt szokásjognak, éppen úgy kalkulumba vételezett, mint a földközi és balkáni események várhatóságai s mindezek ellen már kezdetől fogva készen vár az áfium. Ha az amerikai segítség nagyon siet, akkor annál több lábbelt koptat, mert ők már okulva a multak keserű tapasztalatain, igyekeznek a vilámbáború taktikájára átalátítani. Mindez valóban csak akkor lenne hatásos, ha közben a német hadsereg gőzü módjára téli álmát aludna és ölötett kezekkel várná, hogy a segítség nagy tojásából hány fejt csodahidra fog kikelni az angol arany melegítő hatására. Azt hiszem, nem vetem messzire sulykot, ha úgy vélem, hogy a döntésre éppen ennek a méreteiben óriási segítségnek lesz a legkisebb befolyása. Amerika valóban nagy-lelkűen igyekszik visszazerezni a befektetett tőkéjét — tenát csak semmi érzelemesség uraim — nem az angolszász fajtanak adandó segítségről, hanem csupán piszkos tőkéről és annak kamatairól van szó. Emberanyagot aligha fog tudni a harcigépek mellé adni, mert azt csak saját bőrénél veszélyeztetése esetére tartogatja. Bármily nagy szónok és tömegszuggerátor Roosevelt elnök, azt a keserű szájját, amit Wilson elődje nagy jóakarattal benne hagyott az amerikai anyák és apák szájában, jöideig nem lesz képes cukorra varázsolni. A hármask paktumnak ezzel szemben vérbe és húsba beszélő csengése van, mert azok a népek, amelyek ebbe a véd és dacsövetségbe léptek, nagyon jól tudják, hogy legnehezebb létharcuk megvívásáról van szó, — arról, hogy nagyobb karaj kenyeret biztosíthassanak nemzetük számára azzal a karddal, amelynek forgatásában minden bizonyal érnek annyit, mint a legnagyobb szociális nyomor járszalagján vezetett emberfölségei Uncle Sam-nek. Ez a hármask paktum teljes grandiozitásában éppen ilyen esetben mutatkoznék meg és azt hiszem, hogy ennek fenségességében (tekintettel Japán teljesen intakt tengeri haderejére) még a bluffok és humbugok minden hájjal megkent álaradicsomában, Amerikában sem kételkednek. Az Észak-Afrika és Balkán kérdések is mind sikeresen megoldódnak, amint azok fontosságukat tekintve az első planche-ba lépnek. Effeidő nem is lehetünk kétségben, mert mindaddig így volt ez és az események egy ilyen intervenció esellegességét mindaddig hiánytalanul igazolták.

Az emberi életnek az a formája, amit ma végigtengenek Angliában, nem teszi valószli

nűvé azt, hogy a ködös tél hathatós előkészületeket és győzelmeiket érlelhessen meg magában az angol anyaországban. A diasporikusan szétszórt gyarmati erők pedig elérhetnek bizonyos helyi sikereket, de döntésre sehol sem érlelhetik a dolgokat, mert azok azalatt egészen más fórumon lesznek véglegesen eldöntve. A meglepetések pedig, ezek az emberi fejre hulló cserepek, ezegyszer ki vannak küszöbölve. Azt hiszem, a német páncélsisak még nagyobb téglától sem horpadna be, ha ilyen téglát sikerülne is az angol „szabadkőműveseknek“ helyükből kimozgatniok. Nyersanyag tekintetében a dolog a legelőnyösebb a tengelyhatalmak számára, mert a bombateherrel mozgó ötezer kilométeres európai arcél kulisszái mögött minden statisza ezen dolgozik, bombában annyi a készlet, hogy naponta több ezer kilót még Angliába is szállítsanak, sőt amint azt Hitler legutóbbi beszédében kifejtette, a legvárhatóbb meglepetések számára is intakt állanak garmadában az összes harcigépek és hadianyag.

Ilyen auspiciumok mellett vágnak bele az 1941 es új esztendő nagy barázdáiba és most mindenki elképzelésére bizom, hogy a titokzatos jövő képét ezekből a támpontokból és adatokból hogyan rakja magának össze egy összeillő és valamitmondó képpé.

Válasz egy levélre.

Kedves Kartársam! Nagyon örülök, hogy büszke vagy hivatásodra és hogy annyira szereted a „fehérlelkű“ gyermekeket. Büszke is lehetsz, mert hiszen az Úr Jézus nemcsak pap és orvos, de egyuttal tanító is volt. És Ő is végtelenül szerette az ártatlan szívű gyermekeket, akiket ölelő örömmel édesgetett mindig magához, hogy megáldja őket... Ebben a büszkeségben rejlik az iskolai jó eredményeknek a magyarázata is, mert: jó eredményt csak az a tanító érhet el, aki jól ismeri minden növendékét. Ehhez pedig a képzettségen és a lelkiismeretességen felül a gyermekszerepet is szükséges.

Az imákra vonatkozó kérdésre röviden ennyit felelek: Bár elvitázhatatlan, hogy a legszentebb ima az Úr imádsága, amelyet szentességben és szépségben az angyali üdvözlés követ, de tagadhatatlanul fenséges az apostoli hitvallás imája is. A „missziók nagy papája“, a szentéletű és boldogiemlékű XI. Pius szent-séges Atyánk mindig kiváló szeretettel imádkozta az apostoli hitvallást, amelyet — szavai szerint — nemcsak erősen kell hinnünk, hanem erősen is kell imádkoznunk...

Ha az apostoli Hiszekegy minden egyes ágazatát minden katolikus jól átgondolva és elmélyedve imádkozná, akkor bizonyára más-ként alakulna ki nemcsak az egyes imádkozók

Nitrianska ľudová banka
(Nitral Népbank)

zálogköcsönosztálya előnyös kölcsönöket folyósít arany, ezüst ékszerekre és drágakövekre a legkisebb összegektől a legnagyobb összegekig. A bankosztály vállal átutatásokat és külföldi kifizetéseket nagyon jutányosan és rendkívül gyors lebonyolítás mellett folyósít bekebelezésre, személyi hitelű kölcsönöket stb.

lelki világa, hanem az összesek világnézete is. Akkor mielőbb megvalósulna az egész Föld kerekességén a Názáretben megtestesült Ige szentségén a szünetekkor elzengett angyali ének értelmezésében — az Isten dicsőségén át — a „jóakarátú” emberek békesége.

Ami az egyik meddő munkálkodásodból kifolyóan felhozott aggályaidat illeti, nincsen okod az elkeseredésre. Az apostoli buzgóságod és a lelki tervezéseid sikertelensége soha ne csüggyesszen el. Az Isten engedi ezt így. Az Ő dicsősége nem abban áll, hogy a munkánk eredménnyel jár, hanem mindig és egyedül abban, hogy Ő érte önzetlenül dolgozzunk. Ez a tudat vigasztaljon meg teljesen és töltse el örömmel az a boldogító érzés, hogy te az Isten dicsőségének az előmozdítására törekszel.

Iparkodjál hát ez új évben és ez egész új évtizedben is új erővel és a legjobb szándékaid szerint szolgálni továbbra is az Urat, aki elsősorban a szándékokat vizsgálja és bírálja.

Hogy megnyugodhassál nemes tetteidben, gondold mindig a jámbor arabok egyik szép mondására, amelyet ők napközben állandóan magukban dúdolnak:

— Csak Isten tudja és magam, szívemben mi lakik...

— Az önértékes tanítói büszkeségedben és a rajongó gyermekszereleteredben osztozva, Téged és kedves tanítványaidat ölelve, vagyok

Öszinte kartársad:
Brenner Tivadar.

U. i. A legközelebbi alkalommal a volt iskolai növendékeim iskolai életéből feljegyzett néhány aprósággal fogok majd kedveskedni.

Régi történet.

A léli nap lenyugó sugarai beragyogták a Beke-kúria nappali szobájának régi bútorait. A gömői hegyek felől csipős szél fujdogált. Régen elmúlt történetekről dudált az udvar hársfái között. Beke András a kandalló mellett ült és hallgatta a szél nótáját. Egyhangú komorságban nézett maga elé mozdulatlanul. Mintha lélek, vér sem lett volna benne. Az ajtón hirtelen kopogtak.

— Maga az János? Mit akar?

— Nagyságos uram, az előszobában egy úrlinó várakozik. Mindenáron beszélni szeretne a nagyságos úrral.

— Mondja meg neki, hogy jöjjön más-kor. Holnap. Ma beteg vagyok, nem fogadok látogatót.

Az öreg inas kiment a szobából.

Ma nem fogad látogatót. Ezen a napon, december 10 én dőlt romba az ő boldogsága. Ezt a napot minden évben meggyászolja. Tíz évvel ezelőli bizonyosodott meg arról, hogy az a lány, akiért a vérét adta volna, mást szeret. A lány nem csalta meg, nem lett hozzá hűlen. Sohasem szerette és ezt még is mondta Bekének. A fiatal-ember akkor kétségbeesetten könnyögrött a leányra.

— Katinka, maga nem ismer engem, nem tudja, mit tennék magáért. Ha hozzám jönne feleségül, a tenyeremen hordanám, a levegőtől is óvnam. Nem élhetek maga nélkül.

— Tudom, hogy nagyon szeret András, de látja, én becsületes lány vagyok, nem tudok hazudni. Szeretem, mint jóbarátomat, de sohasem lehetek a felesége, mert nem érzek szerelmet maga iránt.

— Katinka! Lehetetlen, hogy ne szeressen engem. Hiszen az én szerelmem oly

erős, hogy még a követ is meg tudná lágyítani. Ugyen ki miatt utasítja vissza a kezemet.

— Megmondhatom. Én a Nagy István felesége leszek.

— Szereti?

— Igen.

— Mióta?

— Már az idejét sem tudom. A napokban megkéri a kezemet a gyámányamtól.

— És boldog lesz vele?

— Az hiszem, igen.

— Ismeri Nagy István ígérését?

— Ismerem, erős férfias jellem

— Férfiasságnak nevezi az erőszakos-ságot?

— Maga pedig rágalmazni akarja a vö-legényemet?

Beke elsápadt, a szó forkán akad. Többé nem említette Nagyt. Pedig szerette volna megmondani a lánynak: Katinka maga vak, nem látja az örvényt, amelybe ez az ember bele fogja taszítani. Talán a lányos ábránd, hamis illúziók fűzik Nagyhoz, amelyek a valóság első lehelletére széjjel fognak röp-penni és a kiábrándulás keserű lesz. De nem szót semmit. Többet nem ment Fü-gedi Katinkáékhoz. Levélben veti a lánytól búcsút. Bocsánatot kért, hogy Nagyt meg-szólta és boldogságot kívánt neki a házasa-sághoz. Szerény hangon hivatkozott barát-ságukra és arra kérte Katinkát, hogyha valamikor szüksége lesz jóbarátra, segítségre, tanácsra, forduljon bátran hozzá.

A lány szíves hangon válaszolt a levélre. Ez idő óta nem látta. Beke visszavonultan élt falusi birtokán és szorgalmasan gaz-dálkodott. De Katinkát nem tudta elfelejteni. Azt a napot, amikor a lány megesküdött Nagy Istvánnal, szomorú emlékek tekin-tette. Ilyenkor az egész napot magányban töltötte.

Az inas visszajött.

— Nagyságos uram, az idegen hölgy nem akar eltávozni és megkéri, hogy ad-jam át Nagyságodnak ezt a cédulát.

A cédulán csak ennyi állott: „Beszél-nem kell Önnek Katinka”.

Beke megdöbben. Mi történhetett, hogy ez az asszony, akit tíz éve nem látott, most egyszerre eljön hozzá egyedül?

— Bocsássa be a vendéget, mondta az inasnak. Aztán felkelt a karosszékéből és elébe ment az asszonynak. Katinka belé-pett. Fekete ruhájában arca igen halvány-nak látszott, de szemét még a régi tűzben égtek.

— Csodálkozik ugye, hogy idejöttem?

— Igen.

— Tíz esztendővel ezelőtt azt írta ne-kem, hogyha jóbarátra lesz szükségem, forduljak magához.

— Parancsoljon velem.

E szóra a szegény asszony keserves sírásra fakadt és lájálmasan kiáltotta:

— Mentse meg a férjemtől.

Beke bámulva nézett rá. Nem értette a dolgot, csak annyit sejtett, hogy Katinka és férje között nagy ellentét lehet. A zo-kogó asszonyt a karosszékhez vezette.

— Katinka, beszéljen nyugodtan. Min-dent megteszek lehetőségem szerint. Mondja, mi történt?

— Hallgattam volna csak magára. El-vakult teremtem voltam. István az ő erő-szakos fölényével hatott rám, azt hittem, hogy szeretem. A kiábrándulás korán jött. Néhány héttel az esküvő után István fel-kereste legénykori pajtásait. Könnyelmű társaságokba járt, kártyázni kezdett. Nem

az bánt, hogy elkártyázta a hozományomat, hogy megcsalt, de...

— Mit tett a semmlrevaló? — kérdezte Beke haragos tekintettel.

— Nem becsüli bennem a gyermeke anyját, ez az erőszakos, durva ember.

— Kezet emelt magára?

Az asszony fejével bólintott, aztán foly-tatta:

— Tűrtém, ameddig lehetett. Tovább nem bírom. Nem törődik sem velem, sem gyermekével. Minden gondolata a kártya, a mulatság. Végigszenvedtem a megaláz-talás minden gyötrelmét, de tovább [már nem bír m ezt a nehéz keresztet...

— Szegény boldogtalan Katinka!

S ehhez járul a telkivád minden kinja, amelyetől almatlan éjszakáim vannak. Vissza-emlékezem a maga szavaira és igaz ér-zelmeire.

— Katinka, mit akar ezzel mondani?

— Azt, hogy szeretem és kérem, vál-toztasson a sorsomon.

— Változtassak a sorsán?

— Igen, elválok az uramtól. Új életet akarok kezdeni. Maga megígérte, hogy se-gíteni fog rajtam. Kérem, váltsa be szavát.

— Megígértem, hogy támogatója leszek, de nem leszek segítségére a vétkezésben.

— Nem értem!

— Katinka, maga megesküdött arra, hogy jóban-rosszban hű felesége lesz a férjének. Megesküdött az Isten színe előtt.

— A törvény jogot ad a váláshoz.

— A törvény talán igen, de a lelkiismer-et soha. Az Ur oltáránál tett eskü örök-életű.

— István megszegte az esküt.

— Mások esküszegése nem ad jogot nekünk is a bűnhöz. Gyarló bűnösök va-gyunk mindnyájan, akik meggondolás nél-kül rohanunk vesztünkbe. Elmondjuk az esküt az Ur oltáránál, hogy pár év múlva megszegjük. A törvény szerinti való válás is csak esküszegés.

— Maga már nem szeret engem, kü-lönben nem beszélne így.

— Hogy szeretem-e, vagy nem szere-tem? Hogyan kérdezheti ezt tőlem. Akit én szerettem, az tíz esztendővel ezelőtt meghalt számomra. Azóta mindig gyász-olom és nem is fogok megházasogni soha, mert hamisan esküdtek az oltár előtt.

— Hát nem remélhetek magától sem semmit? Mindenki elhagy...

— Forduljon Istenhez és imádkozzék erőért, hogy a keresztjét viselhesse és hogy becsületes maradjon. A becsületes em-berekkel is megcsik, hogy elhibázzák éle-tüket, de inkább szenvednek és gyötör-dnek, semhogy a becsület árán javítsák meg sorsukat. Maga akarta így. Viselje sorsát békeséggel. Ne zúgolódjék Isten ellen, Aki jó és kegyes volt magához.

— Jó és kegyes? — szólt keserűen Katinka.

— Nincs gyermeke?

— Mit akar ezzel mondani? — kérdezte az asszony remegő hangon.

— Azt, hogy ön nem a magáé már. Kötelességek vannak a gyermeke iránt. Tegye boldogtalanságával a gyermekét bol-doggá.

— A gyermekem — mondta halkán, a gyermekem...

Beke karonfogta az asszonyt és az ab-lakhoz vezette.

— Nézzen ki, — szólt hozzá bánatos gyöngédséggel. Pár héttel ezelőtt kopár, sivár volt a táj. Minden élet kihalt és az

égen gyászfelhők kergelőztek. Most csillogó hó takar mindent, az ég tisztá, felhőtlen. Milyen fenséges nyugalom van odakünn. Látja Katinka, a sivar ős után, mikor minden öröm elszállott, milyen szép tél következett. Viselje el maga is az őszi hervadás fájdalmát, de gondoljon mindig a gyermekére, hogy legalább a tele, amikor hó borul majd a fűrtjeire, barátságos és nyugodt legyen.

— Isten önnel örökre — mondta az asszony.

— Isten áldja meg Katinka...

Az asszony kocsiába ült és érezte, hogy életének egy szakát most fejezte be. A nő visszavonult és helyébe lép az áldozatos-szívű anya. Szívébe megnyugvást adott az Isten végtelen jósa. — Beke András pedig az ablak mellett állt és nézte a kocsit, amely elrobogott. Sokáig nézett utána és a szeméi könnybe lábadtak.

Szvitok Rezsóné.

Vasárnapi levél

„Minden rosszban keresd a nőt!”

Szemünk előtt furcsa családi tragédiák játszódnak le. A fiatal házaspár nem régen érkezett hozzánk valamelyik feljebb fekvő városkából. Állami tisztviselő és mint ilyen, nem nagy fizetésű. Eddig megélték belőle, ha nem is tobzódva a jólétben, de szerény keretek között, amint ez már állami hivatalnokoknál szokásos. Egyszerre csak azon vesszük megunkat észre, hogy az asszonyka megszokott szövet kabátját prém-bundával váltotta fel, hogy a házaspár feltűnő sokat jár kávéházba és fesztelenül mulat.

Nitra a hírtelenül felvetett kérdések városa: ugyan miből telik ezeknek erre az életre? És a zsebekből előkerülnek a cezurák, melyeknek éle belehatol mások magán életébe. A lakás ennyi, a mindennapi élet ennyi, fűtés, világítás, ruházkodás... most meg az új bunda, a sok kávéházi látogatás... Az általános megfigyelés Argus-szeméi ráirányultak a fiatal házaspárra.

Nem is egy hónappal később hírlik, hogy a fiatal tisztviselői felfüggesztették, mivel bebizonyosodott, hogy meg nem engedett módon gyarapította jövedelmét. Közönségesen, azaz hétköznapi nyelven sikkasztásnak nevezik ezt.

Nem is jelentik fel az illetőt, elhelyezik, vagy elbocsájtják, sikerül is neki másutt elhelyezkednie.

Ismerek idegen asszonyokat, fiatalokat és idősebbeket, szegényeket és gazdagokat, akik mint az erény és tisztaság virágai érkeztek hozzánk, hogy galád módon elbukjanak. Sehol nem él annyi haszonfalan, asszony-teszte éhes férfi, mint Nitrán. Megkörménykeznek mindenkit, ahol nem lehet csábos szóval érvényesülni, ott a pénz diadalmaskodik.

A férfiak is nagyon gyakran átveszik a kávésnénikék szerepét és szabadjára engedik nyelvüket. Az egyik férfi átadja a másiknak „félve őrzött” titkát, hogy kinél, melyik nőnél volt sikere. Meg vagyok győződve arról, hogy a dicsekvésnek a fele sem igaz, de akad megbízható adat is.

Az egyik szállodal sikereivel dicsekedett. Nevetve mondta, hogy a férjét előbb a kávéházban lefalta, aztán a fiatalasszonyt érvelve meggyőzte, hogy a hüllenség nem is olyan nagy bűn, erkölcsi félrelépés, különösen akkor nem, ha a férfi nem tudja a nő ruházkodási igényeit kielégíteni. Minden nő gyengéje a ruházkodás, egyik sem akar elmaradni a másiktól. Mennyien buktak el, mennyien zuhantak a fertőbe éppen a ruházkodás miatt. Ebben az esetben is a „ruházkodási megsegítés” játszotta a döntő szerepét. A fiatal asszony engedett a felszólításnak és a másik, gazdagabb ember szeretője lett: csak azért — hisz amint bevallotta, nagyon szereti a férjét — hogy szebben járhasson, mint a szomszéd asszony. A fiatal nő megfigyelték, a férj mindent megtudott, elváltan élnek, a férj is, az asszony is szerencsésen, — a csábító hallani sem akar az asszonyról és nevetve meséli el kalandjait.

Miért van az, hogy a nők nem tudnak okulni egymás sorsából? Pedig előlük játszódnak le a tragédiák. Nem veszik észre, hogy pillangók módjára keresik a fényt és nem gondolnak arra, hogy megpörkölik szárnyaikat és az enyészetbe hullnak.

Risnyovszky Endre.

Hírek

Nem vagy lapunk barátja,

ha idejében el nem küldöd az előfizetési díjat. Tudhatod, hogy a lap előállítására tetemes anyagi terhet helyez vállainkra. Kötelességünknek csak úgy tehetünk eleget, ha nem kell anyagi gondokkal küzdenünk. Hátunk mögött nem állnak sem mecénások, sem titkos pénzforrások. Ebben rejlik a mi erősségünk. Mindenkitől függetlenül harcolunk vallásunk és fajunk igazáért. Éppen azért tartsd kötelességednek, hogy lapunkat támogasd és a csekély előfizetési díjat minél előbb befizesd. Az újságok azért mellékelik a januári számokba a befizetési lapot, hogy az előfizetést beküldjed és nem azért, hogy azokból gyűjteményt csinálj. Olvasd el felhívásunkat és annak értelmét ne engedd el a füled mellett, mert ez nem a szokásos és semmibe nem vett előfizetési felhívás, hanem a megszorult, kátyúba került kisebbségi újság segélykialtása.

Szinielőadás és hangverseny

Nitra-Hrnčiarovcén (Nitra Gerencsén). A nitra hrnčiarovcei róm. kat. népliskola énekkara január 5-én és 6-án jólsikerült előadást és hangversenyt rendezett az iskola nagytermében. A gerencséri fiatalok és műkedvelők minden egyes kulturális megmozdulását élénk figyelemmel szokta kísérni a város magyar társadalmá is. A legutóbb rendezett előadásokon is sok volt a nitrai érdeklődő akik teljes elismeréssel nyilatkoztak a gerencséri ifjak teljesítményéről. Az előadás magán viselte a gondos előkészítést, hozzáértés jelét. Különösen a két- és háromszólamú énekek arattak nagy sikert és ezeknek előadásában, precizitásában jelentkezett Gerő József ig. tanító szervező, oktató ereje. A gerencsériek büszkék lehetnek az elért sikerre.

Esküvő. Majunke Erika és Cunderlík-Nemčok József 1941 január 4-én délelőtt 11 órakor örök hűséget esküdtek egymásnak a nitrai ferencrendiek templomában.

Középkorú, abszolút intelligens, háztartásban, tásban perfekt házvezetőnő kerestetik vidéki plebániára Cima kiadóban.

Az „Erdész mátkája” — Brančon.

Branč az utóbbi időben sokat hallat magáról. Szini előadásait rövid időközönként tartja meg, ami azt bizonyítja, hogy a faluban van alkotó kedv, érdeklődés és hogy szellemi vezetői feladatuk magaslátán állnak.

Január 6-án mutatták be a berencsi műkedvelők az „Erdész mátkája” című 3 felvonásos színművet. Igen érdekes színpadi alkotás ez, hamarjában nem is tudjuk, milyen válfajhoz sorozzuk. Vannak benne borongós jelenetek, majd ezeket helyenkint felváltja a helyzetkomikum. Nem nagyjényű darab, de tud szórakoztatni, a gyöngébb szívűeket meg is könnyeztetli. Az igaz, tiszta szerelemnek emel oltárt a szerző, mely ha gátlásokkal, erőszakkal, fondorlatokkal találkozunk is, végre mégis diadalmaskodik. Úgy, ahogy minden igaz dolognak egyszer győznie kell. A legmeglepőbb talán az, hogy a branči műkedvelők közül igen sok a tehetség. Egész otthonosan mozognak a színpadon, természetesen beszélnek és nem ismerik a falusi műkedvelés legnagyobb rémét: a lámpalázt. Ha ezek a műkedvelők továbbra is azokban a szakavatott kezekben maradnak, amelyekben eddig voltak, úgy a branči előadások kinőnek a falu keretein. A nagy látogatottság bizonyítja, hogy a műkedvelők fardozása a legnagyobb megértéssel találkozik. Csak tovább a megkezdett úton és ezután remélhető lesz, hogy az előadásokat a városi közönség is nagyobb számban fogja megtekinteni.

Az előadás minden zökkenő nélkül, a legteljesebb siker jegyében zajlott le. Erdeme ez Ullrich László ig. tanítónak, aki fáradságot nem ismervé, egyedül oktatta be a műkedvelőket. A táncbetétek is tetszettek. Tudjuk, hogy Ullrich ig. tanító a szerénység embere, de engedje meg, hogy a nagy nyilvánosság előtt gratuláljunk neki az áttűtő sikerhez.

Nem akarjuk az egyik szereplőt a másik rovására kidicsérni és ezzel a féltékenységet a szívekben felkelteni. Csupán a szereplők nevét közöljük, minden dicsérő sallang nélkül.

Lőrincz Anna, Gulka Miklós, Kreskóczy Ilon, Lőrincz Vera, Pintér Ferenc, Lőrincz Pál, Gulka Pál, Kóza Ferenc, Kazán Veron, Kazán József, Morvay Mihály, Lőrincz Béla, Berecz János, Lőrincz János, Gulka Irén, Lőrincz Mária.

Az előadást a nagy sikerre való tekintettel vasárnap, január 12-én du. fél 3 és fél 7 órakor megismétlik.

Új nitrai könyvek. Dr. Faith kiadásában két új könyv jelent meg: „Nitra Arany Könyve” és „Nitrai Fejfák”. Egy-egy könyv ára 20 korona. Megrendelhetők lapunk kiadóhivatalában is.

Hatóságilag engedélyezett ingatlanforgalmi iroda Nitra, András domb 4. Közvetít ingatlanok adásvételét. Tulajdonos Pulcz Jenő

A kozmetikai utazó nő.

Nitra idegenforgalmának egyik legérdekesebb alakja.

A női szépség ápolásának állandóan úton levő apostolai nagy kozmetikai cégek jól fizetett alkalmazottai, kik évente meglátogatják azt az üzletet, mely gyártmányokat árul. A „mondán” hölgyek előzetesen levélbeli meghívót kapnak „ingyen” — kezeleésre. Amikor a több szépségre áhító hölgy meglátogatja az utazó kozmetikusnőt, meglepetve lát maga előtt egy gyönyörű asszonyt, kinek korát illetőleg zavarban van, mert képtelen a fiatalos külsőből kifürkészni, hány esztendővel áll szemben?

A kozmetikusnő hamarosan kielégíti a kíváncsiságot, megmutatja útlevelet, melyből kitérjük, hogy bírtakosa jóval meghaladta nemcsak a Balzac-, hanem a Karin Michaelis-féle veszedelmes korhatárt is. Sokszor meghaladják az ötvenévet is...

— Lehetetlen! — gondolja magában — hiszen húszévesnek is mondhatná magát. Azt hiszik, hogy az útlevelet meg van hamisítva, azzal a céllal, hogy reklámul szolgáljon. Az útleveletnek éveket megterhelt, de szemre fiatal tulajdonosnője joggal mondhatja: „Lám, milyen fiatalos külöm van és ezt csak a Kabrum-gyár kitűnő és biztos hatású készítményeinek köszönhetem. Vásároljon ön is belőlük, nagyszagos asszonyom, ön is hasonló benyomást fog kelteni!”

Pedig nem ez a titok nyitja a kozmetikusnő igazán, pontosan olyan öreg, amilyennek az útlevelet vallja. Hogy olyan pompás színben van, annak magyarázata ez: a gyár csak olyan utazó hölgyeket alkalmaz, kik érett korukban is megtartották ifjúkori szépségüket. Emellett jó módoruk kell, hogy legyen, több nyelven folyékonyan beszélnek és az arcápolás munkálataiban is mesterek.

E feltételeknek kevés pályázó felel meg, éppen azért az utazó kozmetikusnők fantasztikus fizetést húznak. De megérdemlik, hiszen nem találni külön propagandát a szépségápoló cikkek ajánlására, terjesztésére mint ezeket a nőiségük leggyönyörűbb színeiben tündöklő eleven reklámokat, kiknek bájos külseje, választékos finom társalgása lenyűgöz, boszorkányosan biztos keze pedig a mesebeli fiatalító forrás módjára percek alatt üdévé tisztává, egészségessé varázsolja az elhanyagolt arcot.

Nem véletlen, hogy az utazó kozmetikusnők közt fellüő számban vannak az oroszok, volt arisztokraták, kiknek gondosan kitenyészített nyugodt szépsége, korán szerzett nyelvtudása és társasági megjelenése a száműzetésben is értékesül. Egy egy városban néhány napig maradnak, reggeltől estig kenve, dörzsölve, mosva, pepecselve és ajánlva a büös erejű pépeket és vizeket — aztán tovább megy az örök vándorút a legőzelebbi városig hol újra kezdődik az egész.

Eladó szőlő.

A Szentpluk č. 11 sz. alatti Radics Gergely, azelőtt Kiss Gergely féle 2 és fél holdas elsőrendű szőlő a hozzátartozó adómentes, szép új házzal és teljes pincéfelszereléssel — **eladó.** Brenner Tivadar Nitra, Seminárska 3.

Ha jó bort akar inni, akkor keresse fel a zabori Ivánka féle (Ruscák) kimérést, ahol nagyszerűen elszórakozhatik Komló völgy.

A nitrai városi könyvtárról.

Nemrég cikkkel közöltünk a nitrai városi könyvtárról és megdicséreltük példás rendjét. Cikkünk kiegészítéseképpen még felsoroljuk, kik a könyvtár vezetői és kezelői.

A könyvtár vezetője Rovnianek Gyula és Lencse Ede.

Segítőrsal Latečka István és Károly, Ciprián László. A könyvtár — szombat kivételével — minden köznapon áll a közönség rendelkezésére du. 4—7 ig. Egy egy kötet kölcsöndíja csak 30 fillér. A könyvek kiválasztását megkönnyíti a könyvtár világos, ügyes jegyzéke, melyet minden olvasó megvehet és odahaza is áttekinthet. Olvasóink különös figyelmébe ajánljuk a város ez áldásos kultúrintézményét, mely könyveinek bősége, változatosága terén egész Szlovákiában pártját ritkítja és Nitrán igen fontos hivatást tölt be. A könyvtár mellett szervezett olvasóteremben számos napilap és folyóirat található, ezek minden díj nélkül vehetők igénybe a kellemes, világos és fűtött teremben. Mindent összefoglalva, őszinte elismeréssel nyilatkozhatunk a városi könyvtár hasznos működéséről és vezetőinek előzékenységéről Nitra városa valóban büszke lehet könyvtárára.

Látogatás a 80 éves Lőrinczy Györgynél.

(Budapesti tudósítónktól).

1940 december 26-án töltötte be 80-adik évét a legnagyobb magyar írók egyike, Lőrinczy György, a Kisfaludy és a Petőfi Társaságok tagja, Nitramegye volt tanfelügyelője.

Budapesti tudósítónk ez alkalomból felkereste őt üllői úti lakásán. Látogatásáról ezt írja:

Amikor dolgozó szobájába léptem, az volt az érzésem, hogy olyan helyen járok, ahová nem juthat be mindenki.

Széles íróasztal mellett, magastámlájú karosszékekben állt. Amikor beléptem, gyanakodva fogadott. De amikor meghallotta látogatásom célját, hogy Nitra jött el hozzá, fe csillan a szeme. Még mielőtt kérdezhettem volna valamit, megszólalt:

— Nitra... a nitraiak...

Remegett a hangja, amint folytatta:

— ... most is itt vannak velem a nitraiak... itt élek körülöttem... itt laknak nálam. Itt az íróasztalomon, a sok papír között.

Kezét végighúzta az írásokon.

Észrevettem, hogy a képeket nézem. Cezararajzok, régi olajfestmények, Móra Ferencnek egy berámázott verse, koszorúk, szalagok.

A többi: Nitra. Az íróasztal fölött Thuróczy Vilmosnak a fényképe, mellette Thuróczy Károly főispán. Lejjebb képek a Zoborról, nitrai részletek. Keze félretolta az asztal végéről az írásokat, belenyúl egy fiókba, kihúz egy borítékot, kezembe adja.

Néhai Thuróczy Vilmos írta neki. Mutatja. Életének nyolc boldog évét Nitrán töltötte. Nyáron künn lakott a Zoboron, szerette a zabori erdőt, a nitrai uccákat, a sétatér susogó fáit.

Most az emlékeit dolgozza fel. Eddig megjelent munkái mintegy száz kötetre terjednek. Versével, novelláival állandóan szerepel az irodalmi társaságok felolvasó ülésén.

Megkérdeztem, mik a tervei?

— Az emlékeimet rendezgetem és írok, ameddig tudok. Dolgozom, de öreg vagyok már, nem értem meg a mai világot és a világ sem ért meg engem. De úgy van ez rendjén. Ezzel a tudattal sokkal könnyebben tudok elszakadni az élettől.

Érdeklődöm gyermekem iránt. Itt él az egész család. Lányam tanárnő, két fia állami tisztviselő. Büszkén említi hat éves unokáját, Lőrinczy Leventét.

Bücsültam. Amikor érzem kezének gyöngéd szorítását, mintha nekem is adott volna valamit ez az Istenáldotta tehetségű író, amitől jobbá és nemesebbé lesz az ember.

Kaméleonok.

Láttatok-e már a császár mászó férget, mely rothadó földi szervezetekkel táplálja nyomorult életét? Zöldszínű a tavasz friss fűvében, barna lesz a lehulló őszi lombok alatt, végül, ha megjelennek az első hópelyhek, egyet izzad éjszaka s reggelre vadonatúj fehér bársonyköpenyben jelenik meg.

Zvolenbe hiba mennék, ott a presbyterium szigorúan őrködik, hogy csak lelkileg megigazultak nyerhessék el a szent vacsora kenyerét és borát; Bratislavából lángoló ostorral hajítja el őket Szabó főfisztelendő úr, a kinek mikroszkopja egykettőre fellemeri a kaméleonl vércseppeket, egyedül Nitra az, hol az ősz lelkipásztor keresztényi szerelettel öleli magához a hozzá szinte hetenkint befutó új és új bárányokat, nem veszi észre, hogy a feléje nyújtott segítségkérő Ézsau-kezeket kecskebőr borítja, nem veszi észre, hogy amúgy is kicsiny nyája lassanként teljesen kaméleonok barlangjává, hitüket hüllenül elhagyó zsidók kényelmes Vadúzává változik.

Elektro és rádió szükségletet

fedezze a nitrai előnyösen ismert

CHATERNUCH-cégnél,

ahol minden e szakmába vágó dolgot olcsón szerezhet be. Rádiók szakszerű javítása olcsón és lelkiismeretesen. Rádió és villanyszükségleteire kérjen díjmentes árajánlatot.

NITRA, Hlinkova ul. 41. sz.

Elsőosztályú tűzifa

nagyban és kicsiben kapható

Hasáb handloval
vágott fa porosz
fűrészelt karvini **szén**

koks állandó raktáron

Sumichrast Rudolfnál

Nitra, Vodná ulica.

Nedves falak szárazzá tétele teljesen egyéni, eredeti módon. Minden más, eddigi módszert és eljárást felülmúl. Keresse fel tehát bizalommal a jó hírű Spatyina István céget, Váralja-u. 35.

NITRAMEGYEI SZEMLE

Felelős szerkesztő és lapkiadó:

Risnyovszky János.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Nyomja Risnyovszky János könyvnyomdája

(ezelőtt „Corvin”)

Nitra, Piaristák-ut. 22.